

Минів Р.М., к.е.н., доцент ©

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького

Ковальчук Р.Л., к. вет.н.

Виконавчий керівник ДАК України, м.Київ

МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглядається сутність та значення механізму фінансового менеджменту як основа ефективного управління фінансовою діяльністю аграрних підприємств.

Ключові слова: *фінансовий менеджмент, механізм ,забезпечення, аграрні підприємства.*

Вступ. Ефективна діяльність аграрних підприємств у довгостроковій перспективі, забезпечення високих темпів їхнього розвитку і підвищення конкурентноздатності в умовах ринкової економіки в значній мірі визначаються рівнем їхнього фінансового потенціалу і якістю керування їхньою фінансовою діяльністю. Комплекс питань, зв'язаних зі здійсненням фінансової діяльності аграрних підприємства, вимагає досить глибоких знань теорії і практичних навичок в області обґрунтування фінансової стратегії, вибору ефективних форм розвитку його активів і капіталу, розробки цілеспрямованої програми реального інвестування і формування збалансованого портфеля фінансових інвестицій, керування грошовими потоками, забезпечення фінансової безпеки підприємства в процесі його розвитку. Цей комплекс питань містить у собі фінансовий менеджмент.

Постановка завдання. Метою роботи є подальший розвиток системи фінансового управління заснованого на комплексному підході, який буде сприяти максимальній ефективності аграрних підприємств.

Результати досліджень. Теоретичною та методологічною основою дослідження являються останні наукові роботи спеціалістів у сфері фінансового менеджменту підприємства, таких як І.А. Бланк, Джеймс С., Ван Хорн, Ю. Ф. Бригхем, І. Т. Балабанов, Г.Г.Кірейцев, Е.С. Стоянова і інші.. [1-6]. Вітчизняними та зарубіжними вченнями достатньо детально вивчали механізм фінансового менеджменту. Так, І.Д. Балабанов, І.А. Бланк мають ідентичний підхід до визначення механізму фінансового менеджменту. Синтезуючи результати їх дослідів, можна виділити що вони характеризують його як «сукупність елементів, взаємодіючих на процес розробки і реалізації управлінських рішень в області фінансової діяльності підприємства» [1, 4]. До елементів вони відносять методи і важелі фінансового менеджменту, правове і нормативне забезпечення.

А.О. Епіфанов, В.П. Москаленко, О.В. Шипунова в своєму дослідженні пропонують систематизувати елементи механізму фінансового менеджменту на основі функціонально – цільового підходу[8]. Однак в цій роботі, як і в роботах

вище перерахованих авторів, не необґрунтовані взаємозв'язки та взаємодії елементів фінансового менеджменту.

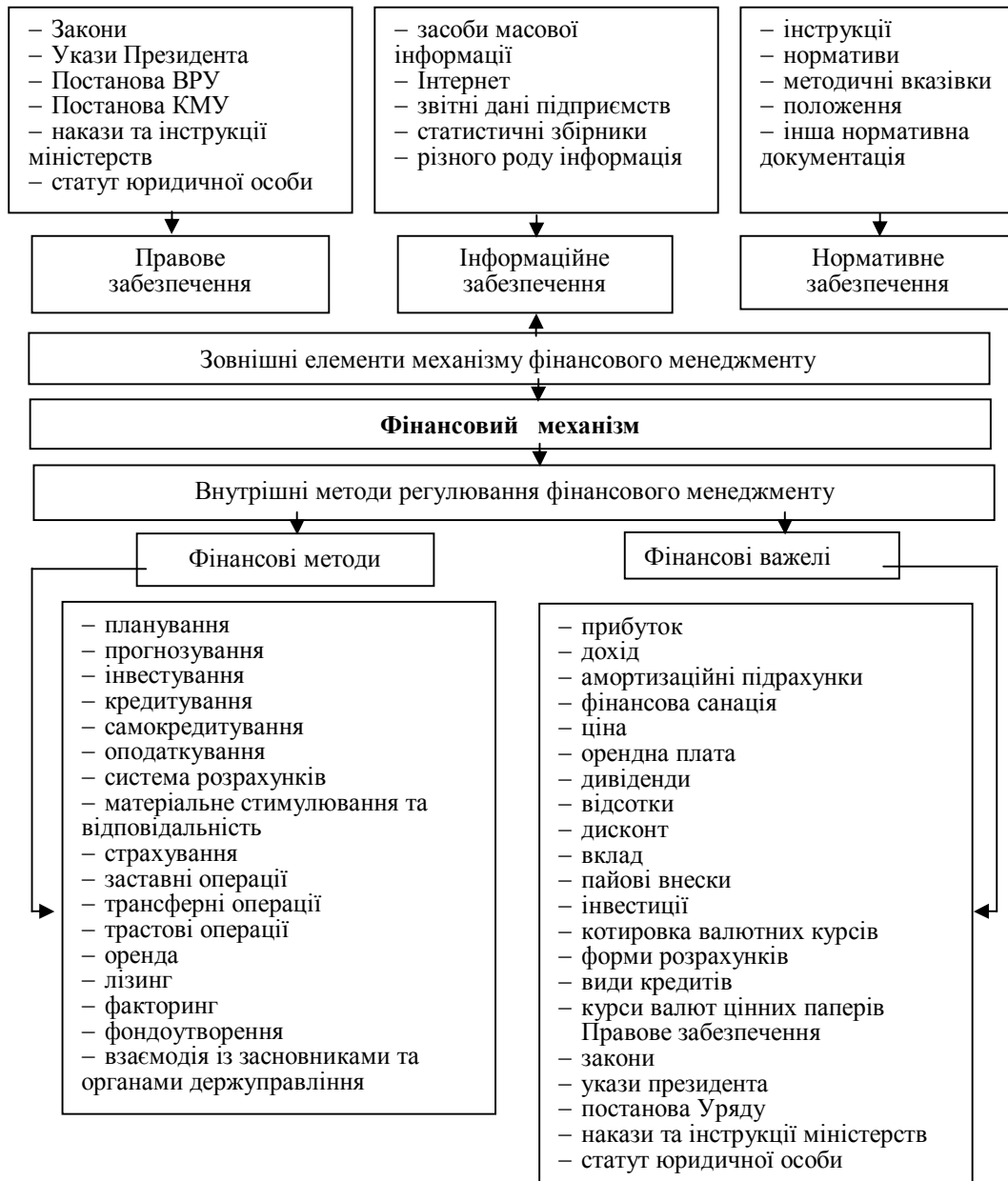

Рис. 1. Механізм фінансового менеджменту

Деякий взаємозв'язок елементів фінансового механізму відслідковується в наукових дослідженнях І.Г. Сокиринської [9], яка справедливо відмічає поділ елементів фінансового механізму підприємства на внутрішні і зовнішні роз'яснює вплив зовнішніх елементів на внутрішні. Однак в розробленій даним

автором структурі фінансового механізму не виділенні важелі і методи фінансового менеджменту, які безумовно являються важливими елементами впливу на процес управління фінансами.

Для досягнення ефективного фінансового управління необхідний комплексний підхід до використання його елементів. Комплексність у даному випадку означає визначену цілісність, що складається із різних елементів що взаємодіють один з одним(рис.1.).

Процес управління фінансами базується на використанні механізмів фінансового менеджменту, складовою яких є правове і нормативне забезпечення управлінських рішень. Через розробку системи законів та інших нормативних актів держава проводить відповідну фінансову політику і здійснює регулювання фінансово-господарської діяльності підприємств економічними методами. Правові основи фінансів суб'єктів господарювання перш за все базуються на конституційних нормах. Конституцією України регламентується право громадян на здійснення будь-якого виду підприємницької діяльності, не забороненої законом. У систематизованому вигляді правове забезпечення фінансового менеджменту вітчизняних підприємств представлено в табл. 1 .

Таблиця 1.

Правове забезпечення фінансового менеджменту вітчизняних аграрних підприємств

Основні напрямки державного регулювання фінансової діяльності підприємств	Основні законодавчі акти
Регулювання фінансових аспектів створення підприємства різних організаційно-правових форм	Господарський кодекс України; Цивільний кодекс України; Закон України «Про власність»; Закон України «Про господарські товариства»
Регулювання порядку формування інформаційної бази управління фінансової діяльності підприємства	Закон України «Про державну статистику»; Закон України «Про аудиторську діяльність»
Податкове регулювання	Закон України «Про систему оподаткування»; Указ Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва»; Закон України «Про ПДВ»;
Регулювання порядку та норм амортизації основних засобів і нематеріальних активів	Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств»; П(С)БО 7 «Основні засоби»; П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»
Регулювання кредитних операцій	Закон України «Про банки і банківську діяльність»; Положення НБУ «Про кредитування»
Регулювання інвестиційних операцій	Закон України «Про інвестиційну діяльність»; Закон України «Про режим іноземного інвестування»;

Регулювання операцій страхування	Закон України «Про страхування»
Регулювання грошового обігу та форм розрахунків	Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетом та державними цільовими фондами»; Інструкція НБУ «Про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті»; Інструкція НБУ «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті»
Валютне регулювання	Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»
Регулювання ринку цінних паперів	Закон України «Про цінні папери і фондову біржу»; Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»; Закон України «Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу паперів в Україні»; Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»
Регулювання порядку та форм санації, процедур банкрутства і ліквідації п/п	Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»

Інформаційне забезпечення процесу управління фінансами - сукупність інформаційних ресурсів і способів їх організації, необхідних та придатних для реалізації аналітичних процедур, які забезпечують фінансову сторону діяльності аграрних підприємств.

Удосконаленню інформаційного забезпечення системи управління фінансами сприяють досягнення в області комп'ютеризації. Персональні ЕОМ вже широко застосовуються в інформаційних процесах як на самому підприємстві, так і між підприємством та зовнішнім середовищем. Комп'ютери значно підвищили обсяг інформації, скоротили час на її передачу і підвищили її якість. Сьогодні інформація перетворилась на один з основних ресурсів зростання продуктивності праці [5].

Фінансовий метод представляє собою спосіб впливу фінансових відносин на господарські процеси, які діють у двох напрямках: по лінії управління рухом фінансових ресурсів і по лінії ринково – комерційних відносин, зв'язаних з вирахуванням витрат і результатів, з матеріальними стимулюваннями і відповідальністю за ефективне використання грошових фондів. До фінансових методів відносять планування, прогнозування, інвестування, кредитування, фінансування, ціноутворення і т.д.

Фінансовий важіль являє собою засіб дії фінансового методу. Фінансові методи і важелі віднесені до внутрішніх елементів механізму фінансового менеджменту, так як їх вибір регулюється самим підприємством, хоча і їх дії тісно пов'язані з зовнішніми елементами.

Висновки. Ефективне управління діяльністю підприємства значною мірою визначається рівнем розвитку та механізму фінансового менеджменту. Це питання є особливо актуальним сьогодні, коли відбуваються докорінні зміни в області фінансових відносин, ускладнення ринкової ситуації, постійної зміни зовнішніх і внутрішніх чинників в діяльності аграрних підприємств.

Література

1. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Т. 1. – К.: Ника-Центр, Эльга. - 2001.
2. Ван Хорн Дж.К. Основы финансового менеджмента. - 11-изд.: Пер. с англ. -М.: Изд. дом «Вильямс». - 2001.
3. Бригхем Ю., Гапенски Л. Финансовый менеджмент: Полный курс: Пер. с англ. / Под ред. В.В. Ковалева. — СПб.: Экономическая школа. — 1998.
4. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. - М.: Финансы и статистика. — 2001.
5. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник / За ред. Г.Г.Кірейцева. - К.: ЦУЛ. - 2002.
6. Финансовый менеджмент. Теория и практика: Учебник / под ред. Е.С. Стояновой. — М.: Перспектива, 1999.
7. Тельнова Г.В. Життєвий цикл підприємства і роль антикризового управління на кожному його етапі // Проблеми підвищення ефективності функціонування підприємств різних форм власності: Сб. науч. тр.: В 3т. / НАН України. Ін-т економіки пром-сти; Редкол.: И.П. Булеев и др. - Донецк, 2004. Т.3.-С. 113-117
8. Єпіфанов А.О., Москаленко В.П., Шипунова О.В. Обґрунтування фінансового механізму підприємства // Фінанси України.-2004.-№1.-С.3-11.
9. Сокиринська І.Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства // Фінанси України. — 2003. - №1. – С 88-95

Стаття надійшла до редакції 19.03.2010